

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 19.12.2008
COM(2008) 875 окончателен

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА
И ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ**

**Доклад за напредъка след Съобщението относно недостига на вода и сушите в
Европейския съюз COM(2007) 414 окончателен**

[SEC(2008) 3069]

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

Доклад за напредъка след Съобщението относно недостига на вода и сушиите в Европейския съюз СОМ(2007) 414 окончателен

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Нарастващите последици от недостига на вода и сушиите в Европейския съюз и очакваното влошаване на проблема поради изменението на климата, както бе показано от неотдавнашната сериозна суша в Кипър, изискват посочване на подходящите варианти за ефективен отговор на предизвикателството. През 2007 г. Европейската комисия прие Съобщение относно недостига на вода и сушиите¹, в което се ангажира с изготвянето на настоящия преглед на напредъка и с представянето му в контекста на форума на заинтересованите страни, който бе проведен на 5 септември 2008 г. в Сарагоса. Настоящият доклад уточнява напредъка, който е нужен по всички варианти на политика, и представя подходящи работни програми в средносрочен и дългосрочен план.

Настоящият доклад е първият доклад за напредъка въз основа на постигнатото развитие при реализирането на вариантите в Съобщението. Той посочва някои от обнадеждаващите политически инициативи на равнище на ЕС и на национално равнище², които допринесоха за тези резултати, макар че има още много работа за вършене. Той уточнява напредъкът, който е нужно да бъде постигнат по отношение на седемте ключови предизвикателства, които трябва да бъдат неутрализирани, ако Европа иска да се придвижи към ефективна и спестяваща по отношение на водата икономика. Тези предизвикателства включват текущата нужда да се приложи в пълна степен Рамковата директива за водите³ (WFD); преминаване към планиране за устойчиво ползване на земята; даване на приоритет на мерките за икономия на вода и за водна ефективност пред всички други алтернативи и оценяване на въздействието върху околната среда на такива алтернативи в краен случай; по-нататъшно включване на въпросите за водата в политиката за всички сектори. Адаптирането към изменението на климата ще добави ново предизвикателство към вече съществуващите въпроси. Докладът за напредъка представя работна програма в средносрочен и дългосрочен план, която може да бъде изпълнена единствено при тясно сътрудничество с държавите-членки.

През октомври 2007 г.⁴ Съветът подкрепи посочените в Съобщението варианти за действие на Европейско и национално равнище и прикани Комисията да прегледа и да продължи с разработката на развиваща се стратегия относно недостига на вода и

¹ СОМ(2007) 414 окончателен, 18.7.2007 г.

² В началото на 2008 г. бе изпратен въпросник до директорите по водите в 27-те държави-членки. Бяха получени отговори от AT, BE-FI, CY, DE, DK, EL, ES, FI, FR, HU, IE, IT, LU, LV, NL, PL, PT, RO, SK и UK.

³ Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за установяване на рамка за действие на Общността в областта на политиката за водите, ОВ L 327, 22.12.2000 г.

⁴ 13888/07, 15 октомври 2007 г., ENV 515, DEVGEN 182, AGRI 325

сушите до 2012 г. Адаптирането към изменението в климата вероятно е станало един от най-важните приоритети в дневния ред на ЕС и предизвикателството, породено от недостига на вода, следва да се вземе предвид в този по-общ контекст. Предстоящата инициатива на Комисията за адаптиране към изменението на климата ще помогне за засилване на последователността на действията, предприети на равнище на ЕС и на национално равнище, и за подготвяне на почвата за по-нататъшни действия на равнище на ЕС.

2. ОЦЕНКА НА НАПРЕДЪКА, НАПРАВЕН ПРИ ПРИЛАГАНЕТО НА ВАРИАНТИТЕ ЗА ПОЛИТИКА

Един от ключовите императиви с цел даване на ефикасен отговор на въпросите относно недостига на вода и сушите в краткосрочен план е прилагането в пълна степен на Рамковата директива за водите от всички държави-членки.

Приемането на плановете за управление на речните басейни и програмите за мерки в рамките на WFD до края на 2009 г. (членове 11 и 13) ще позволи по-задълбочен анализ на мерките, планирани на равнище на държавите-членки за даване на отговор на въпросите относно водните количества, включително чрез употребата на икономически инструменти.

Осигуряването на съгласуваност между различните области на политиката е предизвикателство на всички равнища на управление. На равнище на ЕС предизвикателството е да се гарантира, че всички секторни и хоризонтални политики са насочени към една и съща цел, и да се избегнат обратните на желаните въздействия върху водните ресурси. Това е постижимо, като се вземат предвид графика и работната програма на всяка политика. Съфинансираните от Общността инвестиции следва да съответстват на ясни насоки, изработени, за да гарантират, че те няма да допринесат за натиск върху оскъдните водни ресурси.

Ефективното прилагане на Директивата относно оценката на въздействието върху околната среда⁵ и на Директивата относно стратегическата екологична оценка⁶ (SEA) от страна на всички държави-членки е също ключ към избягването на неблагоприятното въздействие на проектите за управление на водата върху водните ресурси.

2.1. Ценообразуване по отношение на водата

Държавите-членки поеха ангажимент да представят до 2010 г. политики за ценообразуване по отношение на водата, които предвиждат подходящи стимули за ефикасно ползване на водата (член 9 от WFD). Някои от тях (CY, ES, FR, UK, PT) предприемат действия за определяне на тарифи, отговарящи на нивото на недостиг на вода на местно равнище, сезона и/или нивото на потребление. Други (UK) провеждат

⁵ Директива 85/337/ЕИО на Съвета от 27 юни 1985 г. относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда, ОВ L, 05.07.1985 г., стр. 40—48.

⁶ Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 г. относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда, ОВ L 197, 21.7.2001 г., стр. 30—37.

прегледи и оценяват ефективността на различни видове тарифи в зоните с проблеми с водата.

Все пак определянето на политики за ценообразуване по отношение на водата по начин, отговарящ на наличието на вода, е все още предизвикателство на всички равнища на управление. Крайъгълният камък на WFD ще направи възможно оценяването на степента, до която икономическите инструменти и политики за ценообразуване, приети от държавите-членки, са съвместими с равнището на загриженост за недостига на вода и сушата.

Ще трябва също да се обърне внимание на Работната програма на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР)⁷, която е насочена към икономическата основа за благоразумното управление на водата.

Има напредък в областта на измерване на потреблението на вода. Някои държави-членки разработват национални стратегии за осигуряване на измерване на добива на вода за селскостопански цели и на доказване на публично разрешение за водоземане (ES, FR), разширяване на измерването, за да се включат добива и потреблението на вода (CY, FR, PT), и за въвеждане на възможни задължения за измерване в зоните с проблеми с водата (FR, UK) или за всички домакинства, които живеят в нови сгради с множество обитатели (FR).

От друга страна, всички държави-членки трябва да предприемат по-нататъшни действия. Например от държавите-членки се изисква да приложат системен контрол върху добиването на вода (член 11, параграф 3, буква д) от WFD). Програмите от мерки, чието приемане е планирано до края на 2009 г., ще дадат възможност да се провери дали това е било реализирано в пълна степен в цяла Европа.

Комисията предложи като част от прегледа на състоянието на Общата селскостопанска политика (ОСП)⁸ да се добави нова точка относно водата в условията за добро селскостопанско и екологично състояние (GAEC), които са част от кръстосаното спазване на изискванията. По тази точка новият стандарт относно спазването на процедурите за разрешаване на ползването на вода за напояване може също да помогне за разширяване на измерването на потреблението на вода в селското стопанство. Предложенията в прегледа на състоянието на ОСП са в процес на обсъждане в Съвета и могат да бъдат приети до края на 2008 г.

2.2. По-ефективно разпределение на водата и свързаното с нея финансиране

2.2.1. Подобряване на териториалното планиране

Нуждата да се адаптират икономическите дейности към наличното ниво на вода на местно равнище е все още предизвикателство.

Предложенията в прегледа на състоянието на ОСП за разширяване на обхвата на GAEC за водата и за по-нататъшно разделяне между помощта и производството целят да намалят въздействието на селскостопанските дейности върху водните ресурси.

⁷ ОИСР DAC/ЕРОС Специална група по въпросите на водата – „Устойчиво финансиране за осигуряване на достъп до водоснабдяване и канализация“

⁸ COM(2007) 722 окончателен, 20.11.2007 г.

Като част от дискусиите за бъдещето на ОСП след 2013 г. Комисията ще оцени кои задължения относно водното количество произтичат от Рамковата директива за водите и следва да бъдат включени в рамката на системата за кръстосано спазване на изискванията. По отношение на биогоривата в Съвета и в Европейския съвет се обсъждат специфични критерии за устойчиво развитие. Предложението на Комисията за нова директива относно възобновяемата енергия⁹ предвижда силен стимул за развитието на биогорива въз основа на отпадъци, остатъци и други неселскостопански суровини. Това следва да допринесе за намаляване на напрежението във връзка с нуждите от вода в селскостопанския сектор.

Най-засегнатите от недостига на вода и сушите държави-членки в миналото (CY, EL, ES, FR, IT, PT, UK) положиха усилия за идентифициране на речните басейни, които са с почти непрекъснат или с непрекъснат недостиг на вода. Някои държави-членки предприеха стъпки за намаляване на напрежението във връзка с водните ресурси — като забрана на увеличаването на добива на вода в прекомерно експлоатираните зони (ES, FR), оценка на обемите, които могат да бъдат добити устойчиво и преглед на разрешенията за добиване (FR, UK) и задължение за създаване на колективни организации за напояване, които да отговарят за ограничаване и разпределяне на обемите добита вода между извършващите напояване лица (от 2011 г. в FR).

По-общо държавите-членки отбелязаха своето намерение да отговорят на въпроса по-специално в предстоящите планове за управление на речните басейни, включително тези държави-членки, в които недостигът на вода и сушите досега не са представлявали сериозен проблем (AU, DK, NL), но в които ситуацията може да се влоши в резултат на изменението на климата.

Независимо от горепосочените примери понастоящем има малко доказателства, че предизвикателствата пред териториалното планиране са включени напълно в решенията за управление на водата, вземани от страна на държавите-членки. Има нужда от спешни по-нататъшни стъпки на всички равнища.

По въпросите относно водните количества могат да бъдат взети ефикасни мерки единствено ако водният цикъл се разгледа в неговата цялост. Трайната растителност има благоприятно въздействие върху регулирането на изпарението и значително подпомага топлинната устойчивост на почвата.

Широкомащабното селскостопанско, промишлено и градско развитие повлия на инфилтрацията на водата на местно равнище, увеличи оттичането на дъждовна вода, намали попълването на запасите от подпочвени води и количеството вода за растителността и увеличи изпарението. В някои селскостопански райони развитието на дренажи в комбинация с напояване доведе до изчезване на естествената растителност, поява на солени почви и намаляване на реколтата. В резултат на масовото използване на цимент и асфалт в градските или промишлените зони дъждовната вода често се оттича през публичната канализация вместо да остане в почвата и екосистемите.

Стопанисването на земята и планирането на ползването на земята трябва да се адаптират, за да се върви към оптимално наситена с вода почва. Приоритетът следва да бъде задържането на дъждовната вода на местата, където пада, особено в зоните,

⁹ COM(2008) 19 окончателно, прието от Комисията на 23 януари 2008 г.

където има сериозни последствия от човешката дейност. Подобряването на проникването на водата в почвата и напредъка към насищането ѝ ще помогне за възстановяване на подземните водни ресурси, както и на тези на повърхността. От ключово значение е запазването и увеличаването на органичните вещества в почвата, тъй като те могат да абсорбират вода в размер до двадесет пъти от собственото си тегло. Това е една от целите на предложението за рамкова директива за почвите¹⁰, представено от Комисията през септември 2006 г. и обсъдено от Институциите.

2.2.2. Финансиране на водната ефективност

Съобщението от 2007 г. подчерта нуждата за подобряване на финансирането на водната ефективност в рамките на съществуващите секторни политики.

Предложенията, направени от Комисията в рамките на прегледа на състоянието на ОСП за увеличаване на модулацията и използването на така придобития бюджет за финансиране, наред с други дейности, на управлението на водата в рамките на развитието на селските райони, могат да подобрят положението. Това би се добавило към вече предприетите от някои държави-членки действия (например ES, PT) по програмите за развитие на селските райони като осигуряването на помощи за инвестициите за подобряване на водната ефективност.

В светлината на „Пакета за действия в областта на климата и възобновяемите енергийни източници“¹¹ и на Зелената книга „Адаптиране към изменението на климата в Европа — възможности за действия на ЕС“¹² Комисията обмисля вероятни корекции на стратегическите насоки на Общността за сближаване за периода 2007—2013 г.¹³ Всеки средносрочен преглед ще бъде завършен след тясно сътрудничество с държавите-членки. Прегледът и вероятните корекции на стратегическите насоки, както и оценките¹⁴, извършени от Комисията или държавите-членки, могат да доведат до доброволни изменения на оперативните програми от страна на държавите-членки, особено на тези, обхващащи околната среда и енергията.

Прегледът на бюджета и дискусията за бъдещите финансови перспективи ще предоставят допълнителни възможности да се отговори на въпросите относно водните количества. Понастоящем относно политиката за сближаване Комисията подготвя работен документ за „Региони 2020 г. — Предизвикателството на изменението на климата за Европейските региони“, който разглежда въпроса за недостига на вода и сушите.

През юли 2008 г. Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) прие нова кредитна политика за водния сектор¹⁵ в съответствие с ключовите предизвикателства, посочени в Съобщението.

¹⁰ COM(2006) 232, 22.9.2006 г.

¹¹ COM(2008) 30 окончателен/ 23.1.2008 г.

¹² COM(2007) 354 окончателен, 29.6.2007 г.

¹³ ОВ L 291, 21.10.2006 г., стр. 11.

¹⁴ Регламент за определяне на общи разпоредби 1083/2006/ЕО, членове 48 и 49, ОВ L 210, 31.7.2006 г., стр. 25.

¹⁵ „Засилване на подкрепата на ЕИБ за целите на политиката на ЕС в сектора“ – юли 2008 г.

Някои държави-членки предприемат набор от действия за разработване на фискални стимули за насърчаването на водно ефективни съоръжения и практики. Някои създадоха схеми за подпомагане на закупуването на оборудване за събиране на дъждовна вода и повторно използване на отпадна вода в частни и публични сгради или за попълване на водоносните пластовете (CY, FR, NL). Някои разработват схеми, позволяващи на бизнеса да кандидатства за помощи за инвестиции във водно ефективни технологии и оборудване (UK). Регионалните и местните власти (ES) и частният сектор понякога създават специфични планове за действие с цел подпомагане на използването на устройства за икономия на вода и подобряване на водоснабдителните мрежи.

2.3. Управление в условия на суша

През 2007 г. Европейска мрежа от експерти по недостига на вода и сушите изготви доклад относно плановете за управление в условия на суша¹⁶ като част от Общата стратегия за прилагане на Рамковата директива за водите. Този доклад бе одобрен от директорите по водите в държавите-членки през ноември 2007 г. Той определя препоръки за разработването на оперативни планове за управление в условия на суша с цел ефикасно да се предотвратят и намалят последствията за околната среда, обществото и икономиката. Той също включва примери на планове за управление в условия на суша, които вече съществуват в някои държави-членки (ES, UK, PT).

Някои държави-членки прилагат допълнителни мерки като планове на водоснабдителните дружества срещу сушата (UK) или национални планове срещу сушата (CY, FR). Планирани са и други мерки като създаването на система за предсказване и управление в условия на суша (PT).

Все пак само някои държави-членки са предприели действия и тези инициативи все още трябва да бъдат оценени.

Съвместният изследователски център на Комисията разработва наблюдателна станция и система за ранно предупреждение за сушите. Тя ще служи като платформа за прогнозиране, откриване и наблюдение и за обмен на информация. Тя се основава на многомащабен подход, съответства на принципа на субсидиарност и ще осигури последователна информация на Европейско равнище. Понастоящем първият прототип преминава обширно изпитване. В сътрудничество с държавите-членки Европейската агенция за околната среда (ЕЕА) допринася за идентифицирането на съответните показатели на недостига на вода и на сушите. В момента се разработва първоначален набор от показатели. От 2009—2010 г. събирането на данни на национално равнище въз основа на тези параметри ще направи възможно публикуването на годишна Европейска оценка за това как се изменят степента на недостиг на вода и сушите в Европа и последствията от тях.

Тези разработки ще направят възможно спазването на крайния срок до 2012 г, определен в Съобщението, за разработването на прототипи и прилагането на правила за действаща наблюдателна станция и система за ранно предупреждение за сушите.

¹⁶ Докладът е достъпен на http://ec.europa.eu/environment/water/quantity/scarcity_en.htm

По отношение на фонд „Солидарност“ на ЕС¹⁷ сегашният регламент позволява да се планира помощ за суша единствено, ако са спазени специфичните условия за нейното отпускане, включително срока от 10 седмици от началото на бедствието до представянето на молбите на Комисията. Предизвикателството за адаптиране към изменението на климата може да изисква да се провери дали в рамките на следващото разглеждане на бюджета може да бъде осъществен по-нататъшен напредък при определянето на критерии и приемливи операции, за да се отговори по-добре на сушите.

Годишната работна програма за 2009 г. на механизма за гражданска защита ще разгледа въпроса за горските пожари. Това ще е възможност за да се разгледа връзката със сериозните суши и да се идентифицират подходящите възможности за помощ в такива ситуации. Прототипът на Европейската наблюдателна станция за сушите ще бъде представен на експертната група за системите за ранно предупреждение от програмите за действие за гражданска защита¹⁸ веднага щом бъде готов. Това може да доведе до разработване на препоръки за това как да се ползва и прилага система за помощ на гражданската защита на Европейско и на национално равнище.

На 5 март 2008 г. Европейската комисия прие съобщение относно укрепването на капацитета на Европейския съюз за реагиране при бедствия¹⁹. Това съобщение пледира за укрепване на механизма за гражданска защита на Общността. За тази цел Комисията ще представи предложения за Европейска мрежа за подготовка за отговор при бедствия до средата на 2009 г. Опитът от миналото показва, че отговорът при бедствия сам по себе си е недостатъчен и че предотвратяването и готовността трябва да бъдат засилени. За тази цел понастоящем Комисията разработва стратегии на ЕС за готовност и предотвратяване на природни и предизвикани от човека бедствия, включително суши.

2.4. Оценка на водоснабдителните инфраструктури

Допълнителните водоснабдителни инфраструктури (за съхраняване на вода, за пренос на вода или за използване на алтернативни източници) следва да се считат за вариант когато другите варианти, включително ефективна политика за ценообразуване по отношение на водата и рентабилните алтернативи, са били изчерпани. Нуждата изработването на политика да се извършва въз основа на тази ясна йерархия от решения по отношение на водата се потвърждава от текущата работа. Това е в сила за всички сектори и потребители, особено в районите с оскъдни водни ресурси в Европа и в районите, където се очаква наличието на вода да намалее в резултат от изменението на климата.

В случай че се появи нужда от допълнително снабдяване с вода, изборът на най-подходящ вариант следва да се основава върху пълна оценка на въздействието, която взема предвид и нужната енергия за построяването на нова инфраструктура, както и за преработване и транспортиране на водата. Някои варианти за снабдяване могат да доведат до също така високи нива на потребление на енергия. Задоволяването на очакваните водни нужди в районите с оскъдни водни ресурси би увеличило

¹⁷ Регламент (ЕО) № 2012/2002 на Съвета за създаване на фонд „Солидарност“ на Европейския съюз, ОВ L 311, 14.11.2002 г.

¹⁸ Решение 1999/847/ЕО на Съвета от 9 декември 1999 г. за създаване на програма на Общността за действие в областта на гражданската защита, ОВ L 327/53.

¹⁹ СОМ(2008) 130 окончателен, 5.3.2008 г.

потреблението на енергия в някои средиземноморските държави с между 15 % и 45 %. Очакваното намаляване на наличието на вода поради изменението на климата трябва да се вземе напълно предвид при определянето на водоснабдителните инфраструктури. Това е ключът за гарантиране на устойчивото наличие на вода във водоснабдителните басейни и за избягване на преоразмеряването на съоръжения, което допълнително би увеличило енергопотреблението и би засилило настоящите трудности.

При оценката на планираните мерки следва да се вземат предвид допълнителни ключови въпроси и по-специално: възможното неблагоприятно въздействие върху икономиката, обществото и околната среда, включително последствията за здравето (по-специално при повторното използване на отпадъчна вода, при събирането на дъждовна вода), последствията за качеството и количеството на водните ресурси²⁰ (всички варианти) и стратегията за финансиране, която ще гарантира възстановяване на всички разходи, включително на разходите за околна среда и ресурси, както и на съответния принос на различните потребители. Изборът на мерки ще определи вида водни нужди, които могат да бъдат задоволени.

Следователно няма един най-добър вариант и единствено пълната оценка на въздействието на всички варианти, включително промените в ползването на земята, може да доведе до идентифициране на най-подходящото решение въз основа на разглеждане на всеки отделен случай и в зависимост от местните условия.

2.5. Водно ефективни технологии и практики

Изследване, проведено за Комисията през септември 2007 г., показва, че в Европа потенциалът за икономия на вода е близък до 40 %²¹. Това изисква основни промени в начина на дистрибуция и използване на водата с цел икономията ѝ да достигне възможно най-високата степен.

На Европейско равнище Комисията даде началото на изследване за оценка на обхвата за разработване на специфични стандарти за използващи вода съоръжения, включително селскостопанско оборудване. Разработените стандарти на национално равнище обикновено са доброволни. Поне една държава-членка (УК) е започнала преглед на своите наредби за минималните изисквания за производителност и максималните равнища на потребление на вода за използващите вода съоръжения и инсталации.

На 16 юли 2008 г. бе приет план за действие за устойчиво потребление и производство и устойчива промишлена политика (SCP/SIP)²². Той съдържа предложение за включване в приложното поле на Директивата за екодизайн²³ на продуктите, влияещи върху енергопотреблението. Това включва използващите вода устройства, чието потребление на вода въздейства върху енергията, необходима за отопление.

Паралелно върви и работата по прилагането на сегашната директива за екодизайн с цел да се приемат мерки за прилагането за дадени приоритетни групи от продукти в

²⁰ Съгласно член 4, параграф 7 от WFD, когато е приложим.

²¹ Изследването е достъпно на http://ec.europa.eu/environment/water/quantity/scarcity_en.htm

²² COM(2008) 397/3, 16.7.2008 г.

²³ Директива 2005/32/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за създаване на рамка за определяне на изискванията за екодизайн към енергоемките продукти, ОВ L 101, 22.7.2005 г.

рамките на къс период от време. Пералните и миялните машини вече са обхванати през преходния период 2005—2008 г. Те ще бъдат разгледани в следващо подготвително изследване. Включването на използващо вода оборудване, по-специално напоително такова, в новия Работен план на Директивата за екодизайн (2009—2011 г.) също се обмисля от Европейската комисия.

Планът за действие за SCP/SIP съдържа Предложение за регламент²⁴, коригиращ Европейската схема за управление и одит (EMAS), което включва потреблението на вода като един от показателите за резултатите.

Въз основа на придобития опит от прилагането на Директивата относно енергийните характеристики на сградите²⁵ Комисията започва изследване дали съществува нужда от подобна директива за водната ефективност на сградите.

Само някои държави-членки вече имат минимални изисквания по отношение на водата в своите строителни наредби (ES, NL, UK) или в националните строителни стандарти (DK, DE, ES). Други са въвели специфични изисквания за управление на водата за бъдещите сгради с „високо екологично качество“ (FR) или извършват преглед на своите национални разпоредби, за да гарантират водната ефективност на сградите и да създадат всеобхватен стандарт за водна ефективност за сградите (UK), или въвеждат минимални задължителни стандарти за водна ефективност за всички нови публично финансирани жилища (UK). От тези действия трябва да се извлече съответният опит и много други държави-членки следва да предприемат действия.

Стъпките, предприети за намаляване на течовете във водоснабдителните мрежи включват системни и редовни външни одити на количествата на течовете (AT), въвеждане на стимули за насърчаване на водните компании да намалят течовете във водоснабдителните мрежи под определено равнище (10 % в DK), въвеждане на предварителни условия за минималната ефективност на съществуващата мрежа преди отпускането на публични средства за нови водоснабдителни мрежи (FR), публикуване в интернет на данни за ефективността на водоснабдителната мрежа във всяка община (в процес на осъществяване във FR), определяне на цели за водоснабдителните компании с възможни глоби в случай, че не бъдат изпълнени (UK). Прекалените течове продължават да представляват проблем независимо от горните примери и може да бъде направено много повече. Държавите-членки носят особена отговорност за подобряване на откриването на течове и модернизирание на водоснабдителните мрежи.

По отношение на развитието на доброволни споразумения с всички икономически сектори, които се нуждаят от вода, се очаква предприемането на инициативи на Европейско равнище. По-специално планът за действие за SCP/SIP цели създаването на форум за доставката на дребно с оглед насърчаване, наред с други неща, на устойчиво развито потребление на водата от страна на основните европейски доставчици на дребно и техните снабдителни вериги. Някои държави-членки са разработили споразумения със специфични икономически сектори като терените за голф (FR), строителния сектор (FR, NL) и хранително-вкусовия сектор (UK). В някои държави-членки на местно и регионално равнище (FR) бяха одобрени споразумения, включващи

²⁴ COM(2008) 402/2

²⁵ Директива 2002/91/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2002 г. относно енергийните характеристики на сградите, ОВ L 1, 4.1.2003 г.

местните власти, неправителствените организации и агенциите по водите с цел да се насърчи и увеличи икономията на вода. Като цяло броят на доброволните споразумения е ограничен, а трябва бъде увеличен, тъй като те са в състояние да осигурят значителни резултати.

2.6. Насърчаване на култура на икономия на вода в Европа

Ролята на гражданското общество ще бъде ключова, за да се насърчи култура на икономия на вода и на водна ефективност. Бе дадено началото от страна на Европейското водно партньорство (EWP) на няколко инициативи на Европейско равнище като разработването на програми за повишаване на осведомеността по въпросите на водата и за управление на водата. Тази програма цели привличането на различни заинтересовани страни, включително неправителствени организации, частни компании, райони, общини и др. Действията ще включват организирането на регионални и местни информационни кампании, създаването на Европейски инструменти за ценообразуване на водата и повишаване на осведомеността и разработването на принципи за управление на водата.

Европейската комисия прие Зелена книга относно политиката за качество на селскостопанските продукти през октомври 2008 г.²⁶ Със Зелената книга се предоставя възможност на заинтересованите страни да представят своите виждания дали и как въпросите за околната среда, като управлението на водата, могат да бъдат интегрирани още повече в бъдещите схеми за сертифициране и да оценят нуждата от насърчаване на продукти с ниска консумация на вода.

В Плана за действие за SCP/SIP се споменава за планирано предложение за корекция на Директивата относно енергийните етикети²⁷ с цел да се обхване по-широк набор от продукти и набор от екологични параметри, включително използването на водата.

Повечето държави-членки активно разработиха действия за комуникация и обучение с цел да се увеличи осведомеността на гражданите по въпросите относно водните количества: информационни кампании на национално, регионално или местно равнище (BE-FI, CY, DK, ES, FR, NL, UK), училищни състезания за водната ефективност (CY, PT), безплатни съвети за бизнеса (UK), ежедневно обновявана интернет страница (CY), включване на въпросите по отношение на водата в учебните програми и разработването на действия в училище за насърчаване на устройства за икономия на вода (CY, EL, FR), изготвяне на национална стратегия за образование на потребителите относно ефективното ползване на водата (UK), обмен на добри практики за напояване (FR). Всички тези мерки трябва да бъдат продължени и прилагани навсякъде в Европа. Тяхната оценка ще направи възможно идентифицирането на най-ефективните мерки.

2.7. Подобряване на знанията и събирането на данни

Конкретна инициатива на равнище ЕС е Глобалният мониторинг на околната среда и сигурността (GMES). В рамките на топографския сектор на GMES бе създадена инвентаризация на земната повърхност, показваща зоните с недостиг на вода, както и

²⁶ COM(2008) 641, 15.10.2008 г.

²⁷ Директива 92/75/ЕИО на Съвета от 22 септември 1992 г. относно посочване на консумацията на енергия и други ресурси от домакински уреди в етикети и стандартна информация, свързана с продуктите, ОВ L 297, 13.10.1992 г.

техните изменения във времето. Конкретни приложения за подобро управление на напояването вече бяха изпитани с испанските и френските регионални власти, както и като помощ за докладването в рамките на WFD за трансграничните речни басейни.

С няколко текущи проекти, свързани с 6-ата Рамкова програма за изследователска дейност и техническа реализация, като AQUASTRESS, RECLAIM WATER, GABARDINE, MEDINA, MEDESOL, PLEIADeS или FLOW AID се осъществява научен и технически напредък във връзка с недостига на вода и сушите. Очаква се резултатите от тези проекти да бъдат полезни за вариантите за намаляване на проблемите с водата. Освен това в контекста на 7-та Рамкова програма за реализация бе дадено началото на нови инициативи, целящи да оценят въздействието на изменението на климата върху водната политика, водното количество и качество. На равнище на ЕС бе започнато действие, насочено към проучване на опасността от суши в Европа. Това цели да идентифицира основните пропуски в изследователската дейност и ключовите стъпки за подобряване на сегашните знания относно степента и последствията от сушите. Това ще доведе до разработване на платформа за обмен по въпросите на сушата между учените и политиците. По-добрите знания в тази област могат да бъдат полезни и за устойчивото използване на вътрешните водни пътища за транспорт.

Държавите-членки отговориха на предизвикателството на недостига на вода и сушите като започнаха изследователски и технически дейности, свързани с въздействията и развитието на сушата в контекста на изменението на климата (ES, NL, LU, UK, PT), потребителското поведение спрямо използващите вода устройства (UK), взаимовръзката между водната и енергийната ефективност на миялните и на пералните машини (UK), подобряването на ефикасността на използващите вода устройства (UK), подобряването на селскостопанските практики, включително напояването (CY, ES, FR), оценката на алтернативните варианти за снабдяване с вода (CY, FR), разработването на система за събиране на данни за оценката на въздействието на сушите (PT). Повечето от тези дейности са все още в процес на изпълнение. Обменът на информация на равнище на ЕС ще позволи техните резултати да бъдат споделени с всички държави-членки.

3. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Съобщението от юли 2007 г. относно недостига на вода и сушите и заключенията на Европейския съвет от октомври 2007 г. подготвиха пътя за по-нататъшно разработване на мерки за управление на потреблението на вода и за полагане на усилия за пълно изчерпване на потенциала за икономия на вода преди прилагането на други алтернативи.

Настоящият доклад за напредъка показва, че е постигнат напредък, но трябва да се свърши още много работа с цел подобряване на управлението на потреблението на вода в цяла Европа и за избягване на неправилното управление на водните ресурси особено в зоните, където те са оскъдни.

Приоритетите, определени в Съобщението, продължават да са в сила. Както показват многото примери, съдържащи се в настоящия доклад, е необходимо постоянно внимание за изпълнението на целите във всички приоритетни области.

Както бе обявено в Съобщението от 2007 г., Комисията ще предостави от 2009 г. натам годишна европейска оценка относно недостига на вода и сушите, която ще позволи да се наблюдава редовно развитието на въпроса в цяла Европа.

Прилагането на Работната програма ще бъде наблюдавано и ще е част от прегледа на Стратегията относно недостига на вода и сушите, посочена в заключенията на Съвета от 30 октомври 2007 г. и планирана за 2012 г.